

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Gymnázium J. K. Tyla, Hradec Králové, Tylovo nábř. 682

Tylovo nábř. 682, 500 02 Hradec Králové

Identifikátor školy: 600 011 674

Termín konání inspekce: 13. – 15. únor 2002

Čj.	093 71/2002 - 3018
Signatura	oilev501

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Gymnázium J. K. Tyla Hradec Králové je školou s dlouholetou tradicí. Je státní školou, právní osobou. Od 1. dubna 2001 je jejím zřizovatelem Královéhradecký kraj.

Vzdělávací studijní program školy je realizován pro obory gymnázia se čtyřletým studijním cyklem ve třídách s všeobecným, humanitním, přírodovědným a matematickým zaměřením.

Ve školním roce 2001/2002 měla škola celkem 20 tříd, z toho 5 tříd posledního ročníku. Studijní zaměření maturitních tříd bylo: 79-41-K/401 (79-02-5/00) - všeobecné (třída 4.C, 4.D a část třídy 4.B), 79-41-K/402 (79-02-5/01) - matematika (třída 4.A), 79-41-K/404 (79-02-5/19) - přírodovědné předměty (část třídy 4.B) a 79-41-K/411 (79-02-5/79) - humanitní předměty (třída 4.E). Z celkového počtu 598 žáků školy bylo 150 žáky posledního ročníku.

Pedagogický sbor tvoří 54 učitelů, z nichž jsou 4 externisté. Škola se charakterizuje bohatou exkurzní a mimoškolní odbornou činností učitelů, studentskými aktivitami v kulturní, umělecké a vzdělávací oblasti. Škola navázala kontakty se školou v Dánsku, v loňském roce uspořádala zájezdy do Rakouska a Anglie.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Uskutečněná orientační inspekce navazovala na testy SCIO, které byly provedeny ve dnech 11. a 12. února 2002 v pěti třídách posledního ročníku. Testovaná oblast se týkala předmětů český jazyk a literatura, anglický jazyk a matematika a obecných studijních předpokladů. Hospitace uskutečněné v průběhu inspekční činnosti proběhly pouze ve výuce výše uvedených předmětů, především ve třídách posledního ročníku. Průběh vzdělávání byl hodnocen s ohledem na plánování a přípravu výuky, personální a materiální zajištění výuky, dodržování psychohygienických podmínek, organizace vyučování, uplatňování motivace a komunikace při vyučování. Podmínky vzdělávání byly sledovány a hodnoceny z hlediska sledovaných předmětů.

Poslední, rozsáhlejší inspekce, se ve škole uskutečnila 13. – 17. prosince 1999.

Český jazyk a literatura

Hospitace se uskutečnily v maturitních třídách, ve kterých proběhlo testování SCIO (4.A, 4.B, 4.C, 4.D, 4.E). Časová týdenní hodinová dotace předmětu ve všech ročnících koresponduje s platnými učebními plány (ve čtvrtých ročnících je hodinová dotace posílena ve třídách přírodovědného a všeobecného zaměření o jednu hodinu; všechny čtvrté ročníky, kromě matematické třídy, mají tedy 4 hodiny českého jazyka a literatury týdně), jeho obsah je v souladu s osnovami. Jednotlivé složky předmětu (jazyková, literární, slohová) jsou v předložených tematických plánech, které zahrnují i pravidelné opakování učiva k maturitní zkoušce, zakomponovány. Kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že ve třídě 4.D převažovaly v prvním pololetí letošního školního roku hodiny literární (zapsány 3 hodiny řečnických cvičení, 2 hodiny komplexních jazykových rozborů, 1 hodina – gramatický test), ve třídě 4.B nebylo jazykové a slohové učivo zapsáno vůbec, dle vyjádření vyučujícího vznikla tato situace zpožděním v literárním učivu. V ostatních třídách jsou jednotlivé složky předmětu zařazovány s určitou pravidelností. Krátká mluvní cvičení na aktuální témata, referáty, práci ve skupinách apod. zařazuje většina vyučujících do hodin průběžně.

Výuka předmětu je personálně zajištěna šesti učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí, ve čtvrtých ročnících učí tři vyučující. Materiálně-technická základna výuky je tvořena učebnicemi a odbornými příručkami, které vyučující používají pro vlastní přípravu a pro

kopírování pracovních listů pro žáky. Dále je možné použít videorekordér, radiomagnetofony, řadu materiálů připravují učitelé svépomocí. Žáci pracovali v hodinách s nakopírovanými texty, učebnice měli k dispozici jen někteří. Vyučující byli na hodiny připraveni (promyšlený plán hodin, vyučovací strategie, ukázky knih, kopírované materiály).

Zhlédnuté hodiny byly literární s klasickou stavbou (seznámení s náplní hodiny, společné opakování, výklad kombinovaný s prací s uměleckými texty, průběžný zápis). Frontální způsob výuky řízený dialogickými metodami byl společný všem hodinám, formy učení spjaté se samostatnou aktivní činností žáků nebyly zařazeny. V hodinách byl kladen důraz na nácvik dovednosti žáků přijímat text včetně jeho porozumění a interpretace. Pozornost žáků zaměřovali vyučující k proměnlivosti způsobů a prostředků uměleckého zobrazení, zvláště k proměnlivosti jazykové a tematické výstavby. Interpretace literárního díla byla tak nenásilně vedena tak, aby vynikl např. rozdíl poznání naukového a uměleckého, vztah díla ke skutečnosti, druhová forma, způsob slovesného zpracování apod. Ve výkladu vyučujících byl uplatněn osobní rozměr i humor. V jedné hodině nebyli žáci na práci s textem dostatečně připraveni, v některých učebních situacích komunikace se žáky vázla, řada z nich reagovala pomalu, váhavě. Spontánní diskuse, k níž byli žáci často vyzýváni, se v hodinách nerozvinula. V závěru vyučovacích hodin bylo jen zřídka prováděno shrnutí probíraného učiva a zhodnocení práce žáků. Nedostatky věcného a odborného rázu nebyly shledány.

Doporučená četba z české a světové literatury je žákům zadávána, při společných besedách o četbě usilují vyučující o to, aby se uplatnily v potřebné míře všechny reprodukční i tvořivé činnosti žáků. Žákovská sdělení o knihách jsou zpracovávána formou seminárních prací, jednoduchých interpretací apod.

Vyučující mají ve svých podkladech pro objektivní hodnocení u jednotlivců dostatek známek, které získávají i z jejich aktivní práce v hodinách (za uplynulé klasifikační období nebyli však někteří žáci ústně zkoušeni). Z písemného projevu žáků byla vyučujícími předložena jen nepatrná část prací, neboť po opravě je vyučující žákům rozdávají. Jazykové poznatky jsou ve sledovaných třídách systematizovány především společnou prací s nakopírovanými texty, u tabule. Slohové pololetní práce tříd 4.A., 4.B, 4.C byly předloženy (nízká formální úroveň), žáci tříd 4.D a 4.E v uplynulém klasifikačním období pololetní slohovou práci předepsanou osnovami nepsali. Z maturitních prací za školní rok 2000/2001 byly k namátkové kontrole vybrány písemné práce třídy 4.E, nedostatky nebyly zjištěny. Sešity žáků a způsob vedení poznámek vyučující nekontrolují.

Nejčastěji používanými motivačními prvky ve výuce byly dobře kladené otázky, kterými vyučující dávali žákům příležitost získat pozitivní zpětnou vazbu, dále aktualizace učiva, mezipředmětové vztahy. Žáci byli často stimulováni k uvažování, k odpovědím byli vyvoláváni a každá jejich správná odpověď byla učiteli pochválena. Individuální ústní zkoušení spojené s klasifikací bylo součástí jedné sledované hodiny. Otázky kladené při orientačním zkoušení navazovaly na probrané učivo, důraz byl kladen na míru a kvalitu osvojení poznatků žákem. Vyučující sledovali vyjadřování žáků a vyžadovali jeho přesnost. Žáci odpovídali většinou potichu, mnohdy stroze, jejich komunikativní schopnosti byly na průměrné úrovni.

Ve vzájemné komunikaci byla respektována dohodnutá pravidla. Kázeň a pozornost žáků byly v hodinách na patřičné úrovni. Projev a vystupování všech vyučujících byly kvalitní.

Úroveň výuky českého jazyka a literatury ve třídách čtvrtého ročníku je hodnocena jako velmi dobrá.

Anglický jazyk

Stanovení úrovně kvality vzdělávání v anglickém jazyce bylo uskutečněno na základě výsledků

z hospitační činnosti v nejvyšších maturitních ročnících školy, z rozhovorů s vyučujícími, vedením školy a s předsedkyní předmětové komise. Pro inspekční činnost byly záměrně vybrány třídy 4.A, 4.B, 4.C, 4.D, 4.E. Výuka anglického jazyka v těchto třídách probíhá podle platného učebního plánu pro gymnázia se čtyřletým studijním cyklem. Bylo zjištěno respektování tříhodinové týdenní dotace tohoto předmětu ve všech ročnících čtyřletého gymnázia kromě čtvrtého ročníku, ve kterých je realizována navýšená, a to v souladu s plánem čtyřhodinová výuka cizího jazyka. Dotace hodin výuky cizích jazyků, tedy i anglického je dodržena ve výše uvedeném rozsahu ve všech studijních zaměřeních gymnázia s výjimkou třídy 4.A s matematickým zaměřením. Žáci mají možnost volit již od druhého ročníku konverzaci v cizím jazyce (dvouhodinová týdenní dotace) a rovněž mají možnost si studium tohoto předmětu ještě prohloubit v semináři, ve kterém jsou cílevědomě vedeni k vykonání jazykové zkoušky First Certificate. Předepsané učební osnovy jsou respektovány v plném rozsahu. Vyučující si připravují tematické plány, které jsou až na výjimku u všech vyučujících funkční a pomáhají jim plnit výukové cíle. Tyto jsou vždy stanoveny vzhledem k úrovni pokročilosti žáků v daném ročníku, třídě.

Výuka jazyka anglického je personálně obsazena devíti českými vyučujícími a jedním rodilým mluvčím. Všichni vyučující jsou odborně i pedagogicky způsobilí, včetně zahraničního lektora. Tato skutečnost má pozitivní vliv na průběh i organizaci výuky. Výuka v maturitních ročnících je zajišťována pěti z těchto deseti pedagogů, kteří vedou žáky k maturitě v režimu volitelného předmětu. V příštím školním roce 2002/2003 se naplní čtyřletý cyklus studia žáků s matematickým zaměřením, kteří se orientují již dnes na maturitní zkoušku z anglického jazyka.

Materiální základna výuky zůstává i nadále v rozsahu zjištěném před dvěma lety při komplexní inspekci, tedy postačující pro kvalitní výuku. Postupně se inovují radiomagnetofony vyučujících, přibývají ty, které jsou uzpůsobeny i pro CD nahrávky. Po uvedení do provozu nové učebny výpočetní techniky budou uplatňovány při výuce i modernější technologie. Všichni žáci mají vhodné učebnice, které svou náročností odpovídají výukovému programu gymnázií. Funkční předmětová komise vybírá a doporučuje ucelené řady učebnic tak, aby je žáci měli pro pracovní výkon po celou dobu studia. Kromě základní řady Headway využívají žáci i literárně zaměřenou učebnici Open Channels a odborné texty výpočetní techniky, které jsou procvičovány ve třídách s matematickým zaměřením. Komise rovněž inovuje každoročně maturitní okruhy předmětu.

Jazyková výuka probíhá v kmenových i v jazykových učebnách, které jsou vybaveny moderní didaktickou technikou, slovníky, mapami, zpětnými projektory, nástěnnými gramatickými tabulemi. Některé kmenové učebny působí stroze. Třídy jsou vybaveny vhodným školním nábytkem, jsou dostatečně prostorné. Učebny, zejména později zřizované v suterénu školy, mají velmi dobrou akustickou izolaci.

Veškerá výuka byla organizována v příslušném jazyce. V souladu s typem učebnice byla nejčastěji aplikována při výuce metoda komunikativní, a to i při procvičování gramatických struktur. Tvorba dialogů byla zaměřena na tematiku plánů do budoucna, kulturního využití času poslechem hudby, návštěvou divadla, nebo zájmů o zimní sporty, probíhající olympiádu a byla realizována na úrovni interakce mezi žáky. Samostatný souvislý ústní projev žáků byl zařazován nejčastěji na počátek výuky a směřoval do frazeologie běžného společenského styku. Méně zdařilá byla týmová práce žáků.

Pro nácvik porozumění slyšenému byl často zařazován poslech rodilých mluvčích, který plnil polyvalentní funkce - upevňování správné výslovnosti jednotlivých slov a nácvik výslovnosti distinktivních prvků. Poslech byl rovněž východiskem pro nácvik správné větné melodie, rytmu, sloužil jako základ pro reprodukci slyšeného, konverzaci.

Při všech metodických postupech procvičování učiva byla prováděna vyučujícími bezprostřední zpětná vazba, která pomáhala upevňovat správné návyky žáků. Práce vyučujících byla rovněž zaměřena i na rozbor chyb, příčinu jejich vzniku v daném kontextu. Celá výuka byla promyšlena vyučujícími způsobem, který zajišťoval maximální využití pracovního času, vedl k efektivitě, což se projevovalo zejména při zadávání úkolů písemných i ústních označených písmeny. Při plnění těchto úkolů převládala samostatná práce, jež vedla k aktivnímu učení. Náročné mluvnické učivo bylo srozumitelně objasňováno včetně výjimek a následně důkladně procvičováno. Písemný projev žáků je průběžně kontrolován v pracovních sešitech, popřípadě v záznamových listech.

Nácvik lexikologie probíhal na základě objasňování v kontextu příslušného textu, pomocí synonymického opisu, neboť nové životní zkušenosti přinášejí v angličtině neologismy, které nejsou dosud běžné v našem mateřském jazyce. V neposlední řadě měli žáci k dispozici slovníky. Velmi úspěšně probíhal nácvik nové slovní zásoby při výuce literatury. Počáteční motivace žáky vedla k hledání interkulturních vztahů mezi anglickou i českou literaturou, k seznamování se s kulturními světovými tradicemi. Byla zaznamenána velmi dobrá řečová pohotovost žáků.

Žáci mají dostatečný počet známek. V době inspekčního výkonu nebyli individuálně zkoušeni. Chyběla motivační klasifikace. V závěrech jednotlivých hodin byly zařazovány relaxační aktivity. V některých hodinách bylo opomenuto závěrečné shrnutí učiva. Méně byla zařazována didaktická technika, kromě radiomagnetofonů. Veškerá výuka probíhala v rámci spolupráce a vzájemného respektu.

Celková výuka anglického jazyka je hodnocená jako velmi dobrá.

Matematika

Inspekce se zaměřila na sledování úrovně výuky ve třídách čtvrtého, maturitního ročníku. Z organizačních příčin nebyly sledovány hodiny ve třídách 4.C a 4.E. Do hodnocení byla započítána i úroveň volitelného předmětu.

Týdenní dotace předmětu stanovené v učebním plánu školy jsou v souladu s platným učebním plánem schváleným MŠMT a jsou ve všech ročnících posíleny oproti minimálnímu stanovenému počtu. Ve třídách s humanitním zaměřením s výjimkou prvního ročníku (1.E) jsou dotace shodné s dotacemi ve třídách se všeobecným či přírodovědným zaměřením. V prvním ročníku je u třídy se zaměřením na matematiku (1.A) nabízen žákům nepovinný předmět seminář z matematiky. Od druhého ročníku je možné posílení výuky matematiky v rámci volitelného předmětu seminář a cvičení z matematiky, v matematické třídě je tato možnost dána až od 3. ročníku. Žáci studijního oboru se zaměřením na matematiku konají povinně písemnou i ústní maturitní zkoušku. Předložené příklady pro písemnou maturitní zkoušku z matematiky ve školním roce 2000/2001 byly z hlediska obtížnosti a náročnosti odpovídající profilu absolventa gymnázia tohoto zaměření. Obsahová náplň volitelného předmětu má navazující a nadstavbový charakter vzhledem k učivu základnímu. Inspekci byl předložen materiál, ve kterém jsou všechny povinné tematické celky učebních osnov pevně zařazeny do jednotlivých ročníků. Tematické plány vyučujících ve třídách 4. ročníku obsahují všechny stanovené tematické celky, některé však vykazují jistou formálnost, neboť kopírují výše zmiňovaný materiál bez podrobnějšího obsahového zpracování. Dělení tříd čtvrtého ročníku při výuce neprobíhá. Volitelný předmět seminář a cvičení z matematiky ve čtvrtém ročníku je realizován v jedné skupině pro třídu se zaměřením na matematiku a ve dvou skupinách pro zbývající třídy.

Výuka matematiky je zajištěna učiteli s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Hodiny povinné matematiky jsou ve třídách čtvrtého ročníku zařazeny do rozvrhu na 1. - 4. vyučovací hodinu. V hodinách byla pozorována ničím nerušená pracovní atmosféra, častý byl i zájem žáků.

Materiální zázemí pro výuku předmětu má standardní úroveň. Většina žáků si zakoupila na základě doporučení učitelů vhodné učebnice pro gymnázia. Jejich využití je převážně směřováno do oblasti samostatné domácí práce (domácí úkoly, samostudium). Často je při výuce využívána i sbírka příkladů se standardy a testovými příklady pro gymnázia (žáci dostávají nakopírované příklady). Výpočetní technika není v rámci výuky matematiky využívána.

Frontálně vedená výuka přecházela často v řízený rozhovor a diskusi, které vzbuzovaly zájem žáků o výuku. Ti byli většinou velmi efektivně zapojováni i do výkladu nového učiva. Důraz byl kladen na rozvoj logického myšlení při hledání logického úsudku (výroková logika), alternativních řešení a jejich analýzy, při matematizaci slovních zadání či tvůrčím přístupu při odvozování a zobecňování matematických vztahů. Vhodně byly využity mezipředmětové vztahy (fyzika). Ve většině hodin měli žáci vyhrazen pro samostatnou práci dostatečný časový prostor. Odpovídající vyšší nároky byly kladeny na žáky matematické třídy.

Dostatečný počet známek za 1. pololetí školního roku odráží snahu učitelů o co nejvyšší míru objektivitu při hodnocení, ne všichni žáci však byli za uplynulé klasifikační období alespoň jednou zkoušeni ústně. Čtvrtletní práce ve školním roce 2001/2002 byly realizovány s odpovídající obtížností příkladů, následně i s důkladnou opravou a analýzou chyb. Výsledky realizovaného testu byly se žáky v téže hodině podrobně rozebrány. Motivací u žáků čtvrtých ročníků je snaha dobře se připravit na maturitní zkoušku i přijímací zkoušky na vysoké školy. Motivačními prvky výuky bylo uvádění zajímavostí z matematické historie i aplikace teoretických poznatků v jiných vědních oborech. Matematickou olympiádu řeší v letošním školním roce výhradně žáci matematické třídy. Kromě žáků matematické třídy, kteří maturují z matematiky povinně, je přihlášeno k maturitní zkoušce z tohoto předmětu ve školním roce 2001/2002 téměř čtvrtina ze zbývajících počtu žáků.

Někteří učitelé dovedli promyšlenou obsahovou náplní i didaktickým přístupem k výuce žáky natolik zaujmout a aktivizovat, že pozitivně ovlivňovali efektivitu hodin a vytvářeli ideální podmínky pro oboustrannou nenásilnou komunikaci. V rámci ní kladli žáci učitelům dotazy, zapojovali se do řízené diskuse a měli vždy možnost vyjádřit svůj názor na řešení daného problému. Někdy však žáci mluvili příliš potichu a jejich odpovědi byly často jednoslovné a neúplné.

Úroveň výuky matematiky ve třídách čtvrtého ročníku je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení průběhu vzdělávání ve sledované oblasti

Výuka sledovaných předmětů probíhá podle schválených učebních dokumentů. Ze strany vedení školy i vyučujících je vlastní výuce věnována dostatečná pozornost. Vyučující splňují požadavky odborné i pedagogické způsobilosti, v ostatních sledovaných oblastech byl průběh vzdělávání hodnocen stupněm velmi dobrý. Celkově je průběh vzdělávání hodnocen jako velmi dobrý.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Dlouhodobý koncepční plán školy zachycuje základní cíle dalšího rozvoje školy při zachování studijních oborů gymnázia se čtyřletým studijním cyklem. Tomuto plánu je přizpůsoben krátký, rámcový roční plán a od něho odvozen podrobně rozpracovaný pololetní plán činnosti. Škola chce i nadále zachovat čtyřletý studijní cyklus a zvolené zaměření studijních oborů. Všichni uchazeči o studium konají přijímací zkoušky z českého jazyka a literatury a z matematiky. Uchazeči o studijní obor se zaměřením na matematiků konají zkoušku z českého jazyka a literatury dobrovolně, ale povinně vykonají ještě talentovou zkoušku z matematiky.

Výuka probíhá v souladu s rozhodnutím MŠMT ČR, o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školních zařízení. Pro deklarovaná studijní zaměření jsou zpracovány upravené učební plány, odvozené z učebního plánu pro čtyřleté gymnázium. Provedené úpravy jsou orientovány na posílení profilových předmětů. Nabídka volitelných i nepovinných předmětů je dostatečná, umožňuje žákům vhodný výběr předmětů vzhledem k studijnímu zaměření, individuálním zájmům a volbě dalšího pomaturitního studia.

V učebním plánu na školní rok 2001/2002 byly zjištěny některé rozdíly oproti platnému učebnímu plánu pro gymnázia se čtyřletým studijním cyklem, schváleným MŠMT ČR dne 5. 5. 1999 s platností od 1. září 1999 počínaje 1. ročníkem. Pro zaměření 79-41-K/402 (79-20-5/01) - matematika není povinný předmět informatika a výpočetní technika zařazen do všech ročníků, vyučuje se pouze v 1. a 2. ročníku. Dále ve třetím ročníku (třída 3.A) je celková týdenní hodinová dotace v tomto ročníku překročena o jednu hodinu. Kromě toho je ve třídách 1. a 2. ročníku gymnázia s všeobecným zaměřením (1.B, 1.C, 1.D, 1.E, 2.B, 2.C, 2.D a 2.E) zavedena třetí hodina tělesné výchovy, a v důsledku toho je týdenní hodinová dotace navýšená o jednu hodinu na celkový počet 32 hodin.

Pro výuku sledovaných předmětů mají vyučující vypracované tematické plány. Jejich obsahová a tematická náplň včetně přibližné hodinové dotace je každoročně projednávána v příslušných předmětových komisích. Plány předmětových komisí byly předloženy. Jsou zpracovány formou stručného tematického přehledu plánovaných úkolů..

V oblasti plánování je sledovaným předmětům věnována pozornost vzhledem k vyučovaným studijním oborům se zaměřením. Negativem je nedodržení povolených úprav schváleného učebního plánu.

Plánování je hodnoceno stupněm průměrný.

Organizování

Základem organizační činnosti je organizační řád. Jeho doplňkem je organizační schéma. Základní kompetence vedoucích pracovníků, především ředitele školy a jeho dvou zástupců, jsou součástí organizačního uspořádání. Organizační řád je zpracován přehledně a pro potřeby školy účelně.

Vedení školy spolupracuje s ostatními pedagogy prostřednictvím předmětových komisí, pedagogických rad a provozních porad, preferuje přímý, osobní kontakt. Sleduje činnost třídních učitelů a výchovného poradce, zaměřenou na předcházení a odstraňování nežádoucích sociálně-patologických jevů, na protidrogovou prevenci a na práci spojenou s dalším pomaturitním studiem žáků.

Pro sledované předměty jsou ve škole ustaveny předmětové komise. Z předložených plánů těchto komisí vyplývá, že se zabývají obsahovou stránkou výuky daného předmětu a současně i podmínkami realizace výuky z hlediska materiálního zabezpečení a dalšího vzdělávání učitelů. Chybí však důraznější orientace předmětových komisí na dodržování a plnění podmínek výuky daného předmětu z hlediska plánování. Užší oboustranná spolupráce vedení školy s předmětovými komisemi je předpokladem pro možnou minimalizaci chyb a nedostatků při

vlastní realizaci výuky předmětu. Zápisy ze schůzek těchto komisí postrádají konkrétnější závěry.

Ve škole je zaveden funkční vnější i vnitřní informační systém. Rodiče nebo zákonní zástupci žáků mají možnost získat potřebné informace na rodičovských schůzkách 4krát ročně nebo individuálně po dřívější dohodě. Při podávání informací u žáků starších 18 let je respektován zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Osobní údaje žáků školy jsou uloženy v počítači a jsou vedeny v příslušných materiálech povinné dokumentace. Vše je umístěno v kanceláři školy a zabezpečeno před zneužitím. Při škole není ustavena Rada školy.

Škola vede předepsanou povinnou dokumentaci. Při inspekci byly kontrolovány dokumenty vztahující se k posledním ročníkům. Jednalo se o třídní knihy ve školním roce 2000/2001 a 2001/2002, třídní výkazy 4. ročníků ve školním roce 2001/2002, protokoly o přijímacím řízení, protokoly o maturitních zkouškách ve školním roce 2000/2002, rozvrh hodin pro školní rok 2001/2002. Nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Význačným informačním zdrojem je výroční zpráva za školní rok 2000/2001. Je zpracována v souladu s požadovanými kritérii. Poskytuje dostatek informací o škole a je pro ni zdrojem sebehodnocení. Z přehledu činnosti vyplývá, že učitelé školy se zapojují do mimoškolních aktivit, žáci školy se účastní soutěží, olympiád a přehlídek. Žáci školy se každoročně účastní olympiády v českém jazyce, konverzačních soutěží v cizích jazycích a matematické olympiády. Škola umožňuje studentům učitelství Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové konání souvislé a průběžné pedagogické praxe. V souvislosti s výukou studijního oboru s matematickým zaměřením škola spolupracuje s Matematicko – fyzikální fakultou UK v Praze. Účast učitelů a žáků v mimoškolních činnostech a kontakty s vysokoškolskými institucemi jsou vhodnými způsoby prezentace školy na veřejnosti.

Organizování jako součást podmínek vzdělávání je funkční. Jeho úroveň je hodnocena stupněm velmi dobrý.

Vedení a motivování pracovníků

Spolupráce vedení školy s ostatními pracovníky je založeno na vzájemné toleranci a respektu, vychází ze základních organizačních opatření. Opírá se hlavně o každodenní osobní kontakt vedoucích pracovníků s pracovníky školy. V oblasti vzdělávání je upřednostněna úloha předmětových komisí. Prioritou při vytváření kvalitních podmínek vzdělávání je zajištění výuky pedagogy s plnou odbornou i pedagogickou způsobilostí. Tento požadavek splňují všichni učitelé sledovaných předmětů, kvalifikační předpoklady splňuje také výchovný poradce. Vedení školy vytváří podmínky pro uplatnění iniciativy pracovníků v oblasti dalšího vzdělávání, mimoškolních činností a dalších aktivit, spojených se zkvalitňováním výuky (organizace exkurzí, přednášek, zájezdů, soutěží apod.). Výše uvedené činnosti se týkají nejen učitelů českého jazyka, anglického jazyka a matematiky, ale také učitelů ostatních jazykových, humanitních a přírodovědných předmětů.

Ocenění iniciativy, aktivity a kvality práce je vyjádřeno výší osobního příplatku. Kritéria pro přidělování této částky jsou stanovena a pracovníci školy jsou s nimi seznámeni. Kromě hmotného stimulu je vedením školy neformálně využívána pochvala a poděkování pracovníkům za splnění úkolu a za vykonanou práci.

Ve škole není zaveden schématický a plánovaný systém pravidelného sebehodnocení školy. Do jisté míry o tom vypovídá výroční zpráva, výrazné úspěchy nebo neúspěchy v práci školy jsou projednávány průběžně na poradách, zejména pak na závěrečné poradě.

Vedení a motivování pracovníků jako součást řízení je funkční a účinné. Jeho úroveň je hodnocena stupněm velmi dobrý.

Kontrolní mechanismy

Ucelený systém vnitřní kontroly není ve škole vytvořen a není písemně deklarován. Některé kontrolní povinnosti vedoucích pracovníků vyplývají z organizačních úkolů. Kontrolu povinné dokumentace provádějí vedoucí pracovníci školy. Ti se také podle potřeby účastní schůzek předmětových komisí. Hospitační činnost ve výuce je ředitelkou školy a jejími zástupci prováděna zejména u nastupujících pedagogů. V pohospitačních rozborech je diskutována odborná i metodická stránka výuky. Obecné závěry z hospitací jsou využívány pro zkvalitnění výchovně vzdělávací práce všech vyučujících, jsou diskutovány na poradách. Konkrétní předběžné plány hospitací nejsou sestavovány. Při kontrole a hodnocení kvality výuky jednotlivých předmětů je přihlíženo také k zapojení žáků do soutěží a olympiád a k dosahovaným výsledkům.

Kontrolní systém je funkční a je hodnocen stupněm velmi dobrý.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Plánování výuky respektuje rozdílná studijní zaměření. V této oblasti byly zjištěny některé nedostatky. Organizování výuky sledovaných předmětů vychází z reálných možností a cílů, vedení a motivování pracovníků směřuje k osobní odpovědnosti za kvalitu práce. Kontrolní činnost je neformální, je prováděna za účelem odstranění možných nedostatků.

Celkově jsou podmínky vzdělávání hodnoceny stupněm velmi dobrý.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina pro školu s názvem Gymnázium J. K. Tyla, Hradec Králové, Tylovo nám. 682, č.j. 580/1 – HK/2001, vydána Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje s účinností od 1. dubna 2001,
- učební dokumenty pro gymnázia (učební plány, učební osnovy) pro osmiletý a čtyřletý studijní cyklus, schválené MŠMT ČR s platností od 1. 9. 1999,
- učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem, schválený MŠMT ČR dne 14. 11. 1995 pod č.j. 25 049/95-21-23,
- učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem, schválený MŠMT ČR pod č.j. 20 595/99-22 dne 5. 5. 1999 s platností od 1. 9. 1999 počínaje 1. ročníkem,
- inspekční zpráva č.j. 091 56/00 – 5005,
- personální dokumentace vyučujících českého jazyka a literatury, matematiky a anglického jazyka,
- rozpracovaný učební plán všech tříd pro školní rok 2001/2002,
- koncepční plán Gymnázia J. K. Tyla ze dne 4. 7. 2001,
- organizační řád ze dne 14. 1. 2001,
- plán školního roku 2001/2002 (roční plán),
- kritéria přidělování osobních příplatků (září 2001),
- zápisy z pedagogických rad,
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001,
- třídní knihy čtvrtých ročníků ve školním roce 2000/2001,
- třídní výkazy všech tříd čtvrtých ročníků ve školním roce 2001/2002,

- protokoly o maturitních zkouškách ve školním roce 2000/2001,
- protokoly o přijímacím řízení,
- písemné kompoziční práce žáků čtvrtých ročníků ve školním roce 2001/2002 z matematiky, českého jazyka a literatury a jazyka anglického,
- zápisy předmětové komise anglického jazyka úhrnem za posledních pět let,
- soupis učebních pomůcek kabinetu anglického jazyka.
- rozvrh hodin pro školní rok 2001/2002,
- tematické plány vyučujících matematiky, českého jazyka a literatury a jazyka anglického,
- plány činnosti předmětových komisí matematiky, českého jazyka a literatury a jazyka anglického,
- materiál Matematika - rozvržení učiva na školní rok 2001/2002,
- čtvrtletní práce z matematiky žáků čtvrtých ročníků ve školním roce 2001/2002 - náhodný výběr,
- maturitní písemné práce z českého jazyka a literatury třídy 4.E za školní rok 2000/2001,
- rozpis maturitních předmětů u všech tříd čtvrtého ročníku ve školním roce 2001/2002,
- zadání písemné maturitní zkoušky pro třídu se zaměřením na matematiku – Gymnázium J. K. Tyla Hradec Králové, ze dne 11. dubna 2001.

ZÁVĚR

Pozitiva :

- kvalitní personální zajištění výuky matematiky, českého jazyka a literatury, a anglického jazyka,
- ucelený výběr vhodných učebnicových řad pro výuku jazyka anglického,

Negativa :

- zjištěné nedostatky v oblasti plánování,
- nepravdělné zařazování jazykových a slohových hodin, ve třídě 4.B dokonce absence těchto hodin v prvním pololetí a vedení pouze hodin literárních,
- nízká četnost ústního zkoušení v hodinách matematiky a českého jazyka a literatury,
- žáci tříd 4.D a 4.E v klasifikačním období za 1. pololetí školního roku 2001/2002 nepsali pololetní slohovou práci z českého jazyka a literatury,

Doporučení :

- v hodinách českého jazyka a literatury věnovat stálou pozornost opakování, prohlubování a rozšiřování jazykových vědomostí a dovedností žáků a jejich písemnému prověřování, tyto drobné práce archivovat v průběhu školního roku jako podklad pro objektivní klasifikaci,
- ve výuce českého jazyka a literatury hodiny jazykové a slohové zařazovat průběžně,
- klást jednotné požadavky na formu a úpravu kontrolních slohových prací žáků z českého jazyka a literatury,
- při plánování výuky více využívat spolupráce s předmětovými komisemi.

Pro výuku sledovaných předmětů má škola vytvořeny vhodné materiální a personální podmínky. Postupuje podle schválených dokumentů a průběh vzdělávání má velmi dobrou úroveň. Organizační zajištění průběhu vzdělávání je zaměřeno na plnění podmínek výuky, které jsou hodnoceny rovněž stupněm velmi dobrý. Od poslední inspekce, uskutečněné v prosinci 1999, nebyly ve sledovaných oblastech zjištěny žádné podstatné změny.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eduard Suchanek
Členové týmu	PaedDr. Markéta Stuchlíková
	Mgr. Jana Kocábová
	Mgr. Dana Janulíková

V Náchodě dne 27. února 2002

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 11. března 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

RNDr. Marta Pětová, ředitelka školy

.....
podpis

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	-----	-----
Zřizovatel	28. 3. 2002	093 130/2002

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány